

Laumassa itsenäinern

Jos listaisin sanoja, joita käytetään Suomessa runsaasti vailla syvempää ymmärrystä se olisi sana ”itsenäisyys”. Jos listaisin sanoja joiden sisältö olisi mahdollisimman kaukana lausujansa omasta elämästä, siihenkin kuuluisi sana ”itsenäisyys”.

Uskokaa pois: tiedän mitä on itsenäisyys. Lauma-ajatteluun en ole koskaan kyennyt, joten itsenäisyys on samaa kuin yksinäisyys. Alussa harmitti mutta ajan mittaan totuin, varsinkin kun huomasin, että voi olla itsenäinen ja silti hyvissä väleissä toisiin ihmisiin. Se vaatii virittelyä ja erikoisjärjestelyjä.

Olen aina ihmetellyt, miksi Suomen itsenäisyyttä huutelevat ihmiset ovat usein sosiaalisen hierarkian alapäästä. Siellä kai henkilökohtaisen itsenäisyyden vähäisistä rippeistä kovasti kiinni pidetään. Sosiaalisen hierarkian yläpäässä korostetaan Suomen itsenäisyyttä toisista syistä: Vallan kahvassa olevat ihmiset käyttävät vaistomaisesti kieltä ja sanoja jotka saavat vähemmän oivaltavat ihmiset uskomaan isojen poikien suunnitelmiin.

Mitä epätydyttävämmäksi ihmisten elinolot käyvät, sitä valmiimpia he ovat käyttämään väkivalta välienselvittämisessä. Kyky sovintoratkaisujen löytämiseksi edellyttää yläpuolisuutta ongelmatilanteen suhteen. Siksi monet aikuiset pystyvät kyllä keksimään sopuratkaisuja lasten riitelöihin, mutteivät yllä aikuistenmaailmaan haasteisiin.

Olen myös ihmetellyt, miksi ns. isänmaalliset sotilastittelein ovat selvästi aliedustettuna kansalaisjärjestöissä, jotka täyttävät demokratian elolla ja moninaisuudellaan. Miksi luonnon- ja kulttuurisuojelelussa, jossa vaalitaan perinteisiä arvoja, on niin vähän isänmaallisia? Isänmaalliset näyttävät vaalivan kovia arvoja ja haasteet löytyvät kilpailusta, mylläämisestä ja bisnesmaailmasta. Sotilaallinen esiintyminen on aina fyysisen ylivoiman esille tuominen. Tai ainakin sen yritys. Sen esittäminen voi olla vain vihjaus. Fyysinen pelottelu ei tarvitse suorannaista nyrkinheilautusta. Viesti menee perille vihjauksilla mahdollisista seurauksista. Aseilla ei opetetaan toisille kunnioitusta vaan nöyrytyksen.

Itsenäisyys on minulle itsenäisyyttä. Kansan itsenäisyys määräytyy sen jäsenten henkisen itsenäisyyden summasta. Se kumpuaa sydämen sivistyneisyydestä ja oman elämänsä tiedostamisesta. Sitä ei edistetä armeijassa. Siellä voi saada opetuksen siitä, miltä tuntuu kun menettää itsenäisyytensä. Valitettavasti tuo kokemus ei tunnu tekevän ihmisistä vapaudesta kiinnostuneita vaan totuttaa heitä hyvissä ajoin tulevaan elämäänsä, olemaan pieni ratas tuntemattomassa järjestelmässä, tehtävänä palvella sokaistuna.

Henkinen itsenäisyys on vastavirtaan kulkemista jos on tarpeen. Siihen tarvitaan hyvin ajateltu näkemys asioista. Teko harvemmin palkitaan, sillä se on varpaille astumista ja ne varpaat kuuluvat yleensä ihmisille, jotka yhteiskunnassamme jakelevat palkintoja.

Siviilielämässä sotilasarvon mainitseminen tuntuu voitelevan tien urakehityksessä. Mitä sotilasarvo kertoo ihmisestä? Ei mitään. Hän voi olla säälittävä korsto nakkikioskin kulmalla ja jotkut voivat olla jopa ihmisiä, joille miekankalistelu on aidosti vihoviimeinen keino selvittää ongelmia. Tunnen armeijan ihmisiä, jotka ovat minulle myöntäneet, että moni ammattisotilas oikeastaan toivoo, että voi harjoittaa julmaa ammattinsa joskus. Siihen pitää saada valtiolta lupaa. Ja silloin sitä tehdään rauhan nimessä. En aio yleistää tätä jokaisen upseerin piileväksi taustamotiiviksi, mutta ihmisen ja valtioiden taustamotiivit ovat niin hämäriä ja muiden ihmisten tarkistusmahdollisuuksien ulottomattomissa, etten vastuullisista syistä antaisi kenenkään päättämään minun puolesta, pitääkö toista ihmistä tappaa.

Samoin en voi valtuuttaa mikään tahoa käyttämään väkivaltaa minun puolestani. Sota on ihmisyyden haaksirikko. Sen aikaansaannosten koristelemisen sankaruudeksi jatkaa alennustilan.

Nostan hattua sotilaille, jotka kieltäytyivät käskyistä ampua.

Lasse Nordlund